

da Kl. var 10 var $\frac{3}{4}$ af Sønderborg nedskudt. Jeg svarer for, at paa 6 Timer kan man skyde hele København i Brand. Vi havde et udmærket Brandkorps i Sønderborg, men det var umuligt at udrette noget for Granaterne. Saa vil jeg nok se, hvor Fædrelandskærligheden, som der tales saa meget om, er bleven af.

Naar man saa kommer hjem fra Krigen er meget tit Sundheden borte, det eneste, man har, er nogle Minder. Der staar i Vaabenbrødrenes Lov, at man skal fejre Krigens Minder, men jeg har ikke set andet end Nød og Elendighed. Det eneste, man har faaet ud deraf, er, at man kan komme i Graven en hel Snes Aar før end ellers. Det er endogsaa gaaet saa vidt, at der er udtalt i den lovgivende Forsamling, at man havde ingen Rettigheder men kun Pligten at ofre sig for Fædrelandet. Jeg gad vide, hvor jeg skulde faa den Fædrelandskærlighed fra. Passer jeg ikke paa som en Smed, bliver jeg berøvet min Valgret, og hvad har den saa dog at betyde, de Herrer gjør hvad de vil? Der blev talt igaar af Hr. *Henning Jensen* om Sammenslutning, ja, dette her er en Sag, der kræver Sammenslutning, der maa være saa mange til Stede her, at det kan bringes ud i Livet. Jeg tror, der er begaaet en Fejl af hele det danske Folk, at der ikke blev opponeret nok mod Befæstningsagitationen.

Militarisme er Barbarisme. Man kan i en nær Fremtid vente, at en evropæisk Krig vil bryde løs, det er skammeligt, at ødsle saa store Summer paa Bevæbning og Befæstning. Jeg vil ønske Fredsforeningen Held og Lykke, gid den maa faa et mere positivt Udbytte for Fremtiden end hidtil.

Hr. Snedkermester *Petersen* vilde komme med nogle spredte Bemærkninger. Han vilde aabne Saaret for at se, hvad der skulde gøres, stille en Sonde ind for at vise, hvad Folk lide ved Krigen baade i moralsk og økonomisk Henseende.

For det første kostede Krig Penge, man indsaar snart, at de bare Hænder ikke var nok til at føre Krig med, og saa opfandt man Vaabnene, saaledes har man nu vældige Mordvaaben. Derefter kom Ridder-tiden, og saa Landsknægtene, der udlejedes til at slaas for dem, der betalte bedst. Her i Landet havde man i sin Tid et Slags Soldatervæsen, idet Herremanden fik en Herregaard til Len mod at stille Bønderkarle til Hæren, de kommanderedes paa tysk. Dog endnu spillede det økonomiske ikke saa stor en Rolle, først med den almindelige Værnepligt kom de store Udgifter, og endnu er det mest den fattige, der maa bære Byrderne, medens den rige kan købe sig fri. Saa dresseres han til en Maskine, al Selvstændighed og Følelse drives ud af ham, det hedder ubetinget Lydighed er Soldatens vigtigste Pligt, han faar endvidere en ussel Løn, saa at han ikke kan leve et menneskeligt Liv og maa omtrent spise Vand og Brød, saa han enten maa leve af Familiens Godgørenhed eller sine egne Spareskillinger. (Stürup: Dette ligger ikke for her.) Taleren vilde nærmest tale om, hvad det koster at føre Krig. Den Mand, som altsaa kommer ind i Tjenesten, har ingen personlig Fordel deraf, og Staten har kun Tab. Derefter gaves en Del statistiske Oplysninger om hvad Krigen kostede.

Hr. *Nicolai Petersen*. Jeg ønsker, at Hr. Bajer

maa være med til at fremme det, at eventuelle Fredskongresser ikke alene maa bestaa af Rigsdagsmænd. Hvis vi kan faa det fastslaaet, at det er det økonomiske Spørgsmaal, der skal fremmes, da tror jeg, vi har naaet meget. Det maa være saaledes, at det sammensættes i det ene, Arbejderspørgsmaalet. Hr. Bajer mener, der maa være en væbnet Magt for Skandinavien, stærk nok til at opretholde Ordenen. Dette skulde være væbnet Neutralitet. Denne Neutralitet kan paa en vis Maade have en Berettigelse, men ogsaa kun paa en vis Maade. Det var bedre, om enhver Soldat var Borger og enhver Borger Soldat, saa var der vist ikke saa mange, som vilde trodse en saadan Befolkning.

Kvinden som Haandværker.

»Hvorfor,« spørger *Beate* i »Hvad vi vil« af 1ste Juli, »har Frk. Kirstine Frederiksen ikke anbefalet Kvinderne blandt nye Erhverv at vælge Bogtrykkeri lige saa vel som Bogbinderi, Uhrmageri og Guldmedhaandværk?« Følgende som Svar herpaa:

Jeg har nævnt disse tre Haandværk, ingenlunde som de eneste, jeg mener Kvinden kan give sig af med, — skulde jeg taget Sagen paa den Maade, vilde det blevet en lang Liste, da jeg ikke paa Forhaand vil udelukke Kvinden fra noget ærligt Erhverv, — men fordi *Dansk Kvindesamfund* for Øjeblikket sidder inde med Tilbud i ovennævnte Retning. Bogtrykkeri fandt jeg særlig ikke nogen Anledning til at nævne; thi dertil er Adgangen for længe siden aabnet, væsentlig ved Kvindesamfundets Bestræbelser. Bladet »Kvinden og Samfundet, som nu gaar i sit femte Aar, har saaledes bestandig været betjent udelukkende af kvindelige Sættere.

Kirstine Frederiksen.

Kvinden som Arbejdere og Bestillingsmænd.

Svar til Frk. Kirstine Frederiksen.

Naar Frk. *Frederiksen* kun har nævnt nogle enkelte Haandværk, som egne sig for Kvinder, og blandt dem ikke medtaget Bogtrykkeri, da er Grunden maa-ske rigtig angivet, men det vilde vistnok i det hele taget være ønskeligt, om alle de Bestillinger og Haandværk blev medtagne, hvor Kvinden for Fremtiden kan vente *nogenhunde vellønnet Arbejde*.

Naar *Dansk Kvindesamfund* har sørget for at uddanne kvindelige Sættere, som i et københavnsk Trykkeri betjene Bladet, da er det jo meget respektabelt, men heller ikke mere. Hvorfor skulde ikke de kvindelige Sættere uddanne sig med det *bestemte Maal for Øje*, selv naar de var udlærte, at oprette et Trykkeri, og deri alene anvende Kvinder. Alle ved